

- 3.Рубіш М. А. Гастрономічний туризм як засіб активізації туристичних дестинацій. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка»: збірник наукових праць. гол. ред. Т. В. Черничко. Мукачево: МДУ, 2020. Випуск 1(13). С. 61-66.
- 4.Фесенко Г. О. Гастротуризм як актуальний тренд сучасного розвитку сфери туризму в Україні. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2021/202.pdf

ВИДОВА РІЗНОМАНІТНІСТЬ МУЗЕЇВ УКРАЇНИ ТА ЇХ КОЛЕКЦІЙ

Калько А. Д.

*доктор географічних наук, професор,
професор кафедри туризму та ресторанної справи
Національного університету водного господарства та природокористування*

Шкіринець В. М.

*викладач кафедри географії і туризму
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

Сьогодні в Україні налічується 2570 державних музеїв. Певну матрицю української державності складають численні артефакти з колекцій музеїв України – близько 12,5 млн експонатів. Слід також усвідомити, що сьогоднішні музейні заклади є не тільки центрами збереження та популяризації історико-культурної спадщини, але й візитними картками країни, це – загальносвітова тенденція. [1].

Вчений М. Правда також розрізняє музеї за профілями (за різними напрямками діяльності) і музеї вузького профілю (наприклад, археологічні). Відповідно до конфігураційного файлу визначаються відповідні завдання та їх колекції [2, с. 20]. Профілюючи види музеїв, детально ознайомимося з кожним із них.

Музей історії. Фінансування цих музеїв здійснюється разом з історичними пам'ятками, які ілюструють важливі події в житті краю, з урахуванням діяльності відомих особистостей. Важливим видом історичних музеїв є військово-історичні музеї (музей бойової слави, центром якого є героїчне життя, індивідуальні та колективні подвиги в боротьбі за незалежність Батьківщини), історії села (збагачені відомостями про подвиги земляків). Участь жителів області та історія школи (відображає історію заснування розвитку, сучасне обличчя навчального закладу, фонди якого представлені сувенірною продукцією, історичними пам'ятками, матеріалами для листування, військовою технікою, нагородами тощо).

Іншим різновидом історичних музеїв є археологічні музеї, в яких зібрані речові рештки давньої історії краю [3, 4]. На думку А. Дульської, Г. Сеньківської, музеї такого типу часто трансформуються в історико-краєзнавчі музеї, які є творчими лабораторіями для науково-педагогічної обробки зібраного матеріалу, що нині здійснюється кризь призму використання мультимедійних засобів. [5].

Тому історичний музей є одним із важливих засобів зміцнення патріотичного виховання учнів, розширення їх кругозору, виховання пізнавальних інтересів і здібностей.

Краєзнавчий музей. Їх розробка включає такі розділи:

- Характер місцевості (обов'язково);
- Історія місцевості (села, школи);
- Економіка, культура, побут, мистецтво, література, комплексний запис історії та природи даної території [3].

Як зазначають І. Личак та А. Дульська, тематична структура експозицій краєзнавчих музеїв має багато спільного з темами вивчення природи та історії краю [4].

Природничі музеї називають природничими, оскільки вони документують процеси, що відбуваються в природі та взаємодіють із суспільством. Вони мають колекції геології, мінералогії, палеонтології, зоології, ботаніки та відділ охорони природи. Це і музей при Центрі юних натуралістів.

Меморіальний музей. Присвячений відомим особистостям: політикам, воєначальникам, ученим, митцям, в якому представлені оригінальні сувеніри або їх копії чи муляжі. Здебільшого вони знаходяться в меморіальних спорудах, де зберігаються документи. Деякі вчені виділили літературно-меморіальні музеї.

Музей мистецтв. Це музеї співаків, композиторів, музикантів, створені з метою естетичного та патріотичного виховання учнівської молоді, у фондах яких є фотографії, кіно-, відеоматеріали, столітні годинники, магнітофони, реклама, автографні плакати. Музеїв такого профілю значно менше.

Художні музеї є логічним продовженням діяльності відділів образотворчого мистецтва шкіл, оскільки в них зберігаються художні твори, що відображають історію розвитку образотворчого чи декоративно-ужиткового мистецтва (живопис, графіка, скульптура), присвячені видатним митцям. У фонді Музею архітектури представлені макети громадських, побутових і культових споруд різних епох і народів, виготовлені з дерева, глини, картону, фотографії пам'яток архітектури, плани міст, зразки будівельних матеріалів, архітектурні деталі.

Технічні музеї. Вони записують історію розвитку техніки, щоб присвятити себе видатним подіям чи діячам у галузі науки й техніки, які часто стають сценою технологічної творчості. У музейному огляді представлені музеї космічної школи, які особливо актуальні сьогодні, оскільки Україна є однією з космічних держав. Фонди цих музеїв представлені фотокопіями документів, працями видатних учених, документальними фотографіями, моделями ракет, орбітальних станцій, виставковими стендами, схемами допоміжного матеріалу, що використовується для пояснення явищ під час спостережень космічних польотів [5, с. 27].

Історико-краєзнавчі музеї є найпоширенішим типом музеїв в Україні – порівнянних музеїв у західних країнах немає. Вони становлять 34 відсотки фондів музею. Варто зазначити, що протягом 2010-2020 рр. Історико-краєзнавчим музеям не приділялося належної уваги, тому багато з них закривалися, особливо в малонаселених населених пунктах. Понад 32 % національного музейного фонду становлять історичні музеї (140 історичних музеїв і 7 археологічних), 17 % – художні, 10 % – літературні, на всі інші типи музеїв разом припадає лише 7% національний музейний фонд.

Судячи із загального становища музеїв у різних регіонах нашої країни, розподіл дуже нерівномірний. Так, у Карпатському регіоні зосереджено 62,5 % етнографічних музеїв країни та 34 % історичних, у Києві зосереджено 50 % промислових музеїв країни, у Полтавській області – понад 1 / 4 літературних, 1 / 8 % історичних музеїв розташовано в Чернігівській області.

Музей в Україні відкритий для відвідувачів у середньому 76,0 днів на рік. Максимальне значення в Україні – Дніпропетровська область – 414,7, мінімальне – Чернігівська область – 25,4 [5, с. 7].

Кількість відвідувачів національних музеїв є основним показником їх суспільної значимості. Щороку музеї нашої країни відвідують понад 18 мільйонів людей, тобто, у перерахунку на населення, майже третина жителів України або половина її учнівського та студентського віку. На перший погляд, це дуже вдалі показники того, що національна музейна установа гідно задовольняє культурні потреби громадян.

Музеї України виконують важливу роль у пропаганді культурного надбання країни та привертають увагу як внутрішніх, так і зарубіжних відвідувачів. Вони допомагають зберегти спадщину минулих поколінь та створюють можливості для поглиблення знань та розширення світогляду.

Музеї України є місцями, де зустрічаються культури, ідеї та історії. Вони є важливими пунктами на карті культурного життя країни та надають можливість кожному відвідувачеві зануритися в унікальний світ минулого та сучасності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аверкін М. Г. Модифікація форматів комунікативної взаємодії сучасного музею. Питання музеології. 2020. № 2. С. 158-164.
2. Каталог колекцій музеїв України. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка; [уклад.: Затушевський А. Т. та ін.]. Л. : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 440 с.
3. Котляр Н., Котляр Ф., Котляр В. Музейний маркетинг і стратегія: формування місії, залучення публіки, збільшення доходів і ресурсів. Переклад з англ. Т. Олійник, Т. Пирогова, С. Рябчук, Р. Свято. Київ: ВД «Стилос», 2017. 528 с.
4. Гайда Л. А. Музей у навчальному закладі. К. : Шк. світ, 2019. 128 с.
5. Караманов О. В. Сучасні тенденції розвитку музейної педагогіки в Україні. Матеріали науково-практичної конференції «Музейна педагогіка – проблеми, сьогодення, перспективи» (Київ, 24-25 вересня 2019 р.). Національний Києво-Печерський історикокультурний заповідник. К.: НКПІКЗ, 2019. С. 35-37.

ГЕОГРАФІЧНИЙ ЧИННИК ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО ПРОТИСТОЯННЯ

Бейдик О. О.

*доктор географічних наук, професор, професор кафедри географії та туризму
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького*